

Bevolkingsprognose 2016

In deze rapportage worden de resultaten van de nieuwste bevolkingsprognose voor Amsterdam gepresenteerd. Deze prognose wordt jaarlijks door Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) van de gemeente Amsterdam opgesteld. De jongste prognose laat een sterke groei zien die voornamelijk voortkomt uit een stabiele, grote natuurlijke aanwas (geboorte-sterfte) en door een hoog buitenlands migratiesaldo (vestiging-vertrek) in de komende jaren. De bevolkingsgroei is sterker dan in eerdere prognoses doordat in de nieuwe prognose rekening wordt gehouden met meer woningbouw in de stad.

Samenvatting

Volgens de nieuwe prognose bereikt Amsterdam in 2019 een recordaantal inwoners. Het hoogste inwonertal tot nu (ruim 872.000 inwoners in 1959) wordt in dat jaar voorbijgestreefd. Naar verwachting heeft de stad 936.000 inwoners in 2030; in 2040 zijn dat er 980.000 en in 2050 998.000.

De nieuwe bevolkingsprognose van OIS ligt hoger dan de prognose van 2015. Dit heeft er vooral mee te maken dat in de nieuwe prognose rekening wordt gehouden met meer nieuwe woningen dan in de oude prognose. In de oude prognose werd gerekend op 481.000 woningen in 2040 (+64.0000 woningen sinds 2015), in de huidige prognose zijn dat er 511.000 (+94.000). In deze ambitie zijn zowel de plannen vanuit de Amsterdamse [Structuurvisie 2040](#) verwerkt, als die vanuit [Koers2025](#).

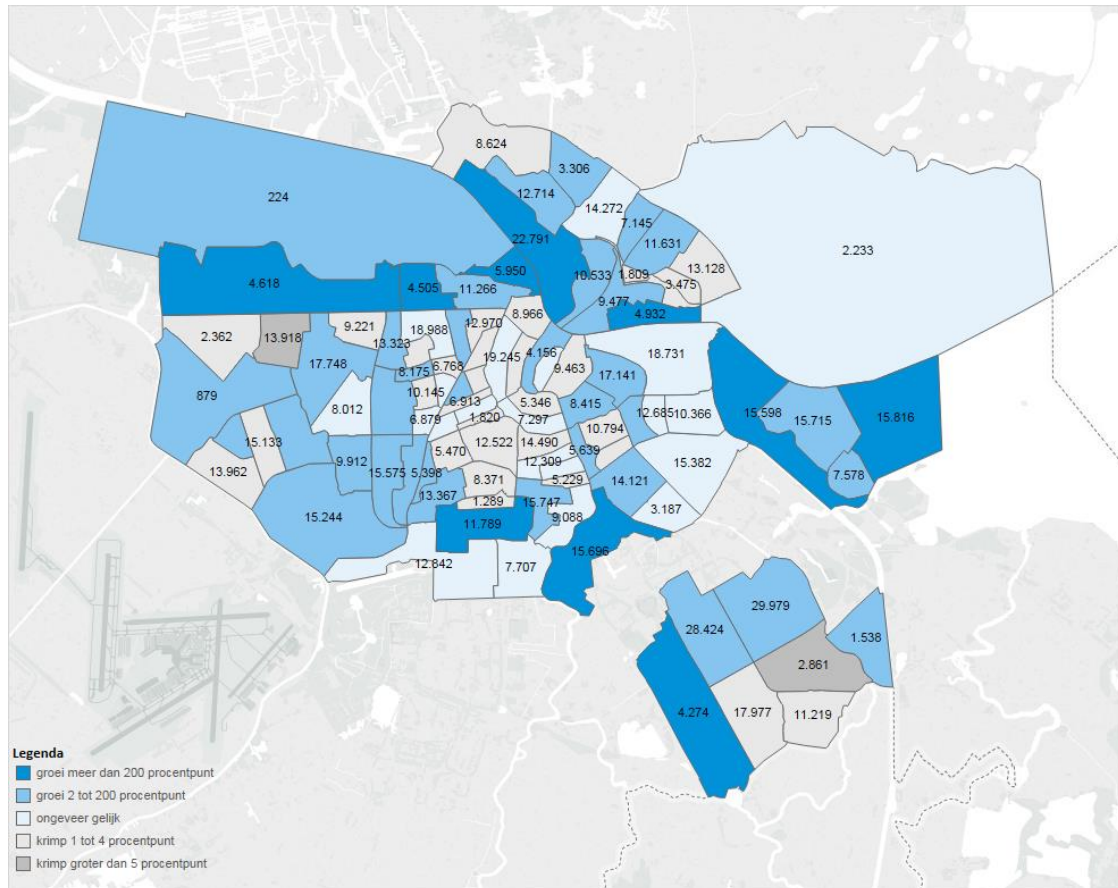
In 2016 groeide het Amsterdamse inwonertal iets minder sterk dan in de jaren daarvoor. Tussen 2008 en 2015 groeide de stad jaarlijks gemiddeld met 11.000 inwoners; in 2016 zijn dat er iets meer dan 10.000. Het grootste deel van de groei wordt veroorzaakt door de buitenlandse migratie: meer mensen immigrerden naar Amsterdam en tegelijkertijd vertrokken er minder Amsterdammers naar het buitenland. Verwacht wordt dat het buitenlands migratiesaldo ook de komende jaren hoog zal zijn.

De bevolkingsgroei wordt gedempt door het toegenomen vertrek uit de stad, met name van gezinnen met jonge kinderen. In de prognose wordt verwacht dat deze trend ook in 2017 nog doorzet en daarna afzwakt. Wel blijft het binnenlands saldo ook in de toekomst negatief. De verwachte woningvoorraad zal op langere termijn niet groot genoeg zijn om iedereen in de stad te houden.

Wijken waar veel nieuwe woningen gebouwd worden, groeien het sterkst. In absolute aantallen zijn het de typische nieuwbouwgebieden die zorgen voor de meeste nieuwe inwoners. Koplopers zijn Noordelijke IJ-oever-West met daarin Overhoeks en Buiksloterham, goed voor 21.000 extra inwoners tot 2040, IJburg-Oost (+15.800 inwoners tot 2040), Zeeburgereiland/Nieuwe diep (+14.400 inwoners) en Omval/Overamstel (+11.800). Ook de wijken Zuidas, Westlandgracht en

Overtoomse Veld bieden plaats voor veel groei. Kijken we naar de relatieve stijging dan vallen ook Bedrijventerrein Sloterdijk (van 100 naar 4.600 inwoners) en Amstel III/Bullewijk (van ruim 400 naar bijna 4.300) op. In het kaartje hieronder is de verwachte toe- of afname per wijk weergegeven. De donkerblauwe wijken laten de sterkste relatieve groei zien. De aantallen die vermeld zijn in de kaart geven de verwachte aantallen inwoners weer in 2040.

Figuur 1 Toe- of afname Amsterdamse bevolking per wijk, 2016-2040, procentpunten



bron: OIS

1.1 Werkwijze bevolkingsprognose OIS

OIS maakt jaarlijks een nieuwe bevolkingsprognose. Dat begint altijd met een vergelijking van de laatste prognosecijfers met de feitelijke aantallen; in hoeverre wijken geprognosticeerde aantallen af van de werkelijke stand. Eventuele verschillen kunnen dan gebruikt worden om de veronderstellingen voor de nieuwe prognose aan te passen.

In de prognose wordt de verwachte ontwikkeling van de Amsterdamse bevolking beschreven. Deze ontwikkeling wordt berekend met een cohort-componentenmodel. In dit model wordt de bevolking in 2017 bepaald door de geboorte, sterfte en migratie te verrekenen met het inwonertal van 2016. Door dit voor elk jaar opnieuw te bepalen, kan het toekomstige inwonertal steeds verder vooruit worden berekend.

De kans op specifieke demografische gebeurtenissen is sterk afhankelijk van de leeftijd. Zo zijn de meeste Amsterdamse vrouwen 30 tot 34 jaar oud als ze voor het eerst moeder worden, neemt de kans om te overlijden toe naarmate iemand ouder wordt en zijn het vooral twintigers en dertigers die we aantreffen in de migratiecijfers. In het prognosemodel wordt daarom gerekend met de leeftijdsspecifieke kansen van de laatste vijf jaar. Deze kansen vormen de input van het model.

Vervolgens worden de randvoorwaarden voor de toekomstige bevolkingsontwikkeling bepaald. Krijgen Amsterdamse vrouwen in de toekomst meer of minder kinderen dan nu? Blijft de levensverwachting stijgen? Neemt het migratiesaldo in de toekomst toe of juist af? Daarnaast wordt ook een inschatting gemaakt van het aantal woningen dat er bij komt in de stad, en worden aannames gedaan over de inwoning en leegstand.

Nadat de verwachtingen over toekomstige demografische ontwikkelingen in het model zijn ingevoerd wordt een eerste berekening gemaakt van het toekomstige aantal huishoudens in de stad. Hierbij gaan we ervan uit dat het binnenlands vertrek net zo groot is als de binnenlandse vestiging; kortom een saldo van nul. Vervolgens wordt gekeken of het berekende aantal huishoudens past in het aantal bewoonde adressen dat per jaar verwacht wordt. Het binnenlands migratiesaldo wordt aan de hand van deze vergelijking bijgesteld. Wanneer er meer huishoudens zijn dan woningen zal het saldo negatief zijn: er zullen meer mensen uit de stad wegtrekken dan er naartoe komen.

1.2 Recente bevolkingsontwikkeling, vergelijking prognose 2015 en werkelijk gerealiseerde cijfers

De Amsterdamse bevolking groeit en die groei wordt steeds dynamischer. Zo stijgt het inwonertal jaar op jaar, vestigen steeds meer mensen zich vanuit binnen- en buitenland in de stad, maar neemt tegelijkertijd ook het binnenlands vertrek uit de stad toe. In 2015 groeide het inwonertal met 12.441. De natuurlijke aanwas¹ zorgde voor 5.591 extra inwoners, het buitenlands migratiesaldo² voor nog eens 8.253 en het binnenlandse migratiesaldo³ voor een afname van 1.403. In de periode 2008-2015 nam de Amsterdamse bevolking jaarlijks met gemiddeld 11.000 inwoners toe.

Op basis van voorlopige cijfers tot en met november 2016 kan de ontwikkeling van 2016 worden ingeschat. De totale groei wordt op ongeveer 10.000 inwoners geraamd; een iets geringere groei dan de afgelopen jaren. De voornaamste reden van die groei is de buitenlandse migratie. De immigratie naar de stad nam toe en het aantal emigrerende Amsterdammers daalde licht. De raming voor het buitenlands migratiesaldo bedraagt ongeveer 9.000, hoger dan het saldo van 2015 (8.253).

Voor de binnenlandse migratie komt het saldo in 2016 naar alle waarschijnlijkheid lager uit dan in 2015. Het aantal personen dat naar de stad verhuisde nam weer toe, maar tegelijkertijd steeg

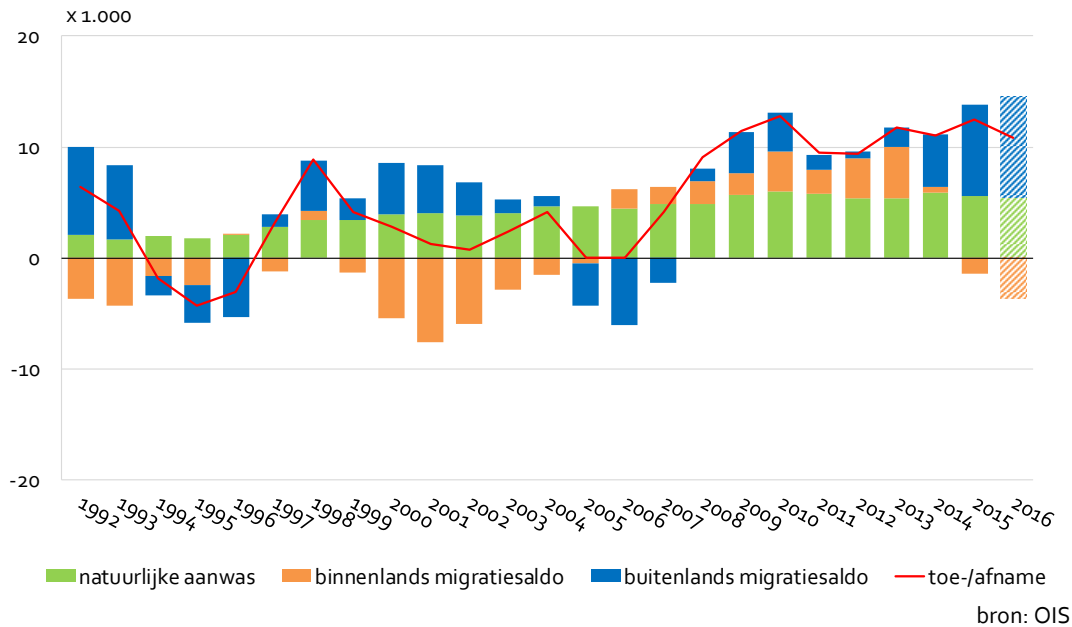
¹ geboorte minus sterfte

² immigratie minus emigratie

³ Vestiging vanuit Nederland naar Amsterdam minus vertrek vanuit Amsterdam naar elders in Nederland

het aantal Amsterdammers dat de stad verliet. Het binnenlands migratiesaldo voor 2016 wordt op -3.700 geraamd, en de natuurlijke aanwas op 5.500.

Figuur 2 Ontwikkeling Amsterdamse bevolking naar oorzaak, 1992-2016 (raming 2016)



Tijdens het opstellen van de vorige prognose was het aantal inwoners op 1 januari 2016 nog niet bekend. Ook waren de mutatiecijfers over 2015 nog niet bekend. Deze aantallen zijn in de prognose door OIS geraamd. Het uiteindelijke inwonertal van 1 januari 2016, 834.713, ligt erg dicht bij het geraamde inwonertal van 834.453.

Ook de ramingen van de natuurlijke aanwas, het binnenlands migratiesaldo en het buitenlands migratiesaldo liggen niet ver van de werkelijk bereikte cijfers. In de prognose werd de natuurlijke aanwas (geboorte minus sterfte) voor 2015 geraamd op 5.508. Uiteindelijk was dat 5.591. Het saldo van binnenlandse vestiging en binnenlands vertrek was geraamd op -1.326. Het werkelijke saldo was -1.403. Het buitenlands migratiesaldo over 2015 was ingeschat op 7.999 en kwam uiteindelijk uit op 8.253.

1.3 Veronderstellingen en resultaten

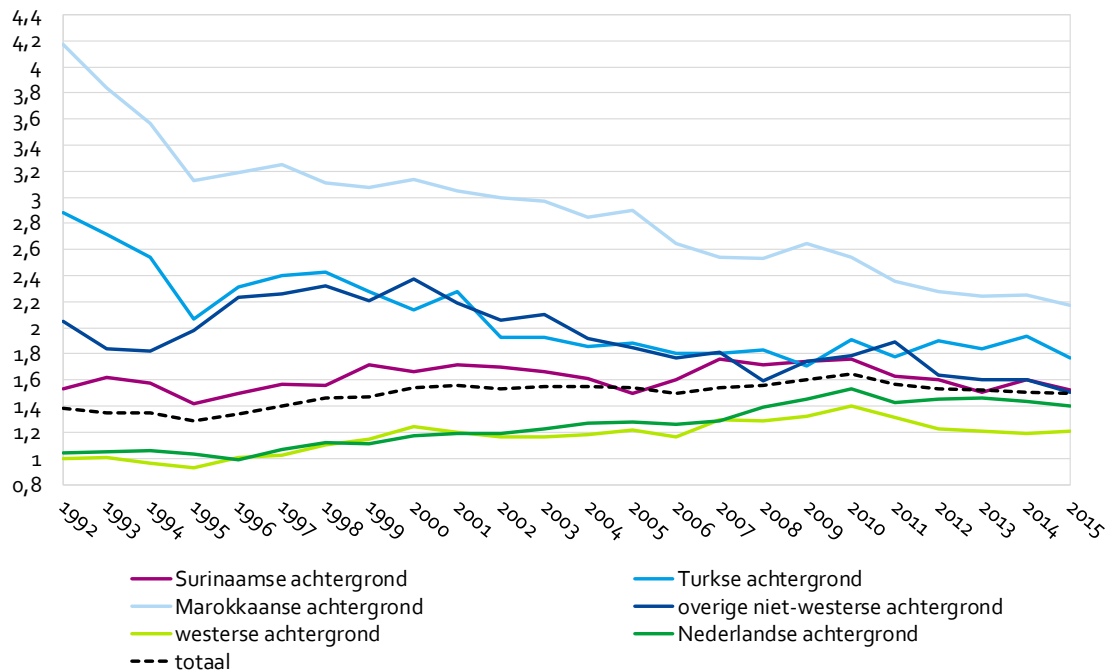
Bij het maken van aannames over toekomstige demografische ontwikkelingen vormen historische ontwikkelingen een belangrijke leidraad. Soms is het nodig de veronderstellingen aan te passen, bijvoorbeeld wanneer de cijfers van de laatste bevolkingsprognose te veel afwijken van de inmiddels gerealiseerde cijfers, of wanneer actuele ontwikkelingen hier aanleiding toe geven. In deze paragraaf lichten we per onderwerp toe welke veronderstellingen in de prognose zijn gedaan.

1.3.1 Geboorte

Het aantal kinderen dat er jaarlijks in Amsterdam geboren wordt, hangt af van het gemiddeld aantal kinderen dat een vrouw krijgt, maar ook van het aantal aanwezige vrouwen in de stad. Om te kunnen bepalen hoe het gemiddeld kindertal per vrouw zich in de toekomst zal ontwikkelen, analyseren we de geboortecijfers van de afgelopen decennia.

Amsterdamse vrouwen met een niet-westerse achtergrond krijgen gemiddeld meer kinderen dan vrouwen met een Nederlandse achtergrond en vrouwen met een westerse achtergrond. Het gemiddeld kindertal van vrouwen met een niet-westerse achtergrond neemt af, terwijl dat van Nederlandse en westerse vrouwen tot 2010 toenam en sindsdien licht daalde (zie figuur 1). De financiële crisis is mogelijk de oorzaak van deze daling; onzekere economische vooruitzichten blijken samen te hangen met het uitstellen van kinderen krijgen (De Beer, 2012).

Figuur 3 Gemiddeld kindertal per vrouw, 1992-2015, naar migratieachtergrond



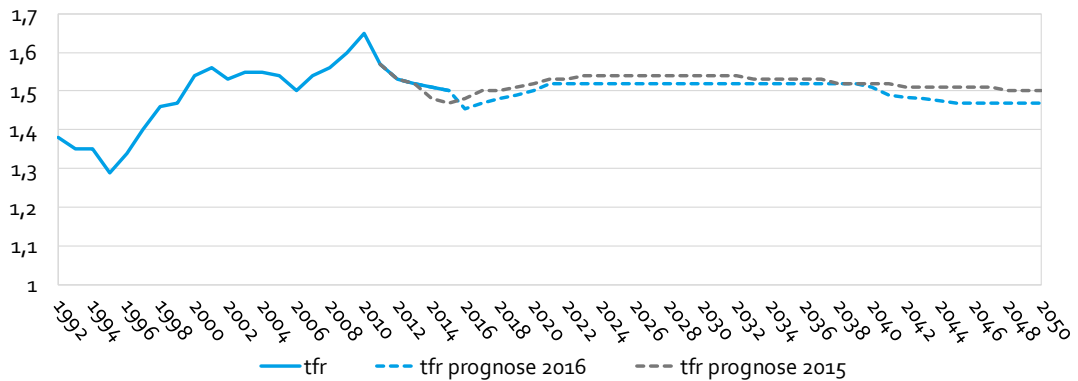
bron: OIS

Het gemiddeld kindertal was 1,50 in 2015. In 2009 was dat 1,60. De afname van het gemiddeld kindertal in Amsterdam is in lijn met de landelijke daling van het gemiddeld kindertal. Volgens het CBS komt deze daling vooral voort uit het feit dat jonge vrouwen hun kinderwens steeds vaker uitstellen. Zij zouden, mede door de flexibilisering op de arbeidsmarkt en de strengere eisen voor het krijgen van een hypotheek, steeds later aan het krijgen van kinderen toe zijn (Stoeldraijer, Van Duin & Huisman, 2016). In de nieuwe prognose verwachten we dat de leeftijd waarop Amsterdamse vrouwen hun eerste kind krijgen, de komende jaren nog verder zal toenemen. Als gevolg hiervan blijft het vruchtbaarheidscijfer voorlopig nog laag.

Daarnaast verwachten we, net als in de vorige prognose, dat de verdere ontwikkeling van IJburg gepaard gaat met een tijdelijke stijging van het vruchtbaarheidscijfer. Dat gebeurt naar

verwachting vanaf 2024, wanneer de eerste 500 woningen op Centrumeiland zijn opgeleverd. Tot slot verwachten we voor de lange termijn dat het nog immer dalende kindertal onder vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond leidt tot een verdere afname van het vruchtbaarheidscijfer. Met deze ontwikkeling was in de vorige prognose al wel rekening gehouden. In figuur 3 is de verwachte ontwikkeling van het vruchtbaarheidscijfer (ook wel tfr: total fertility rate) weergegeven volgens de huidige en de vorige prognose.

Figuur 4 Verwachte ontwikkeling gemiddeld kindertal per vrouw volgens prognose 2015 en prognose 2016

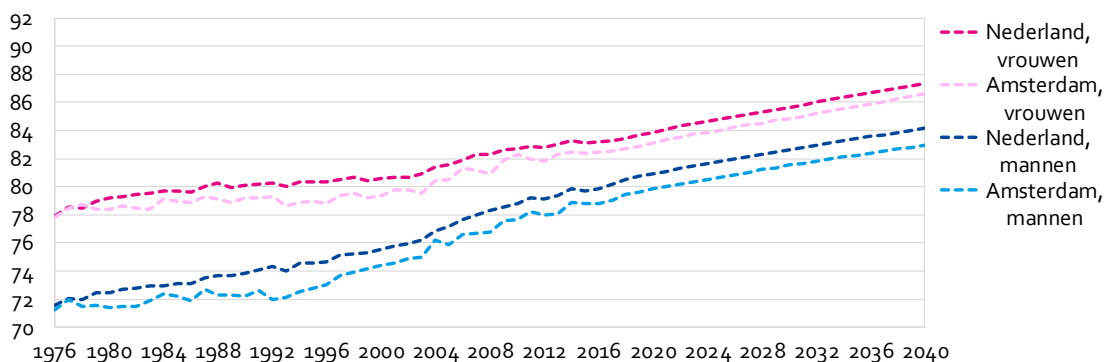


bron: OIS

1.3.2 Sterfte

De levensverwachting⁴ in Nederland stijgt. In de afgelopen 10 jaar nam de levensverwachting met zo'n 3 maanden per jaar toe. Voor het opstellen van de bevolkingsprognose volgt OIS de ontwikkeling van de levensverwachting zoals het CBS die voorspelt. De zogeheten Kernprognose 2016-2060 van het CBS laat zien dat de levensverwachting voor mannen zal stijgen van 80 jaar in 2015 tot 84 jaar in 2040, en die van vrouwen van 83 jaar in 2015 tot 87 jaar in 2060.

Figuur 5 Ontwikkeling en prognose levensverwachting, Amsterdam versus Nederland, 1976-2040



bron: OIS/CBS, bewerking OIS

⁴ De levensverwachting is de leeftijd die een pasgeborene zal bereiken, uitgaande van de medische kennis op dat moment. Verdere vooruitgang in de medische kennis zal hoogstwaarschijnlijk leiden tot een verdere verhoging van de levensverwachting.

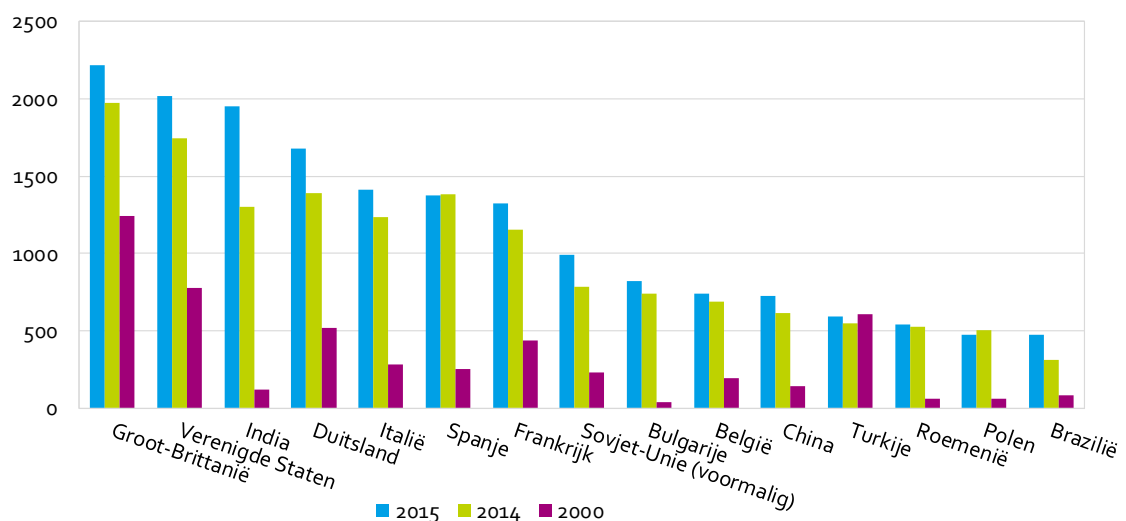
OIS gaat uit van dezelfde stijging, maar rekent wel met de Amsterdamse levensverwachting. De levensverwachting in Amsterdam ligt ongeveer een jaar onder het Nederlands gemiddelde. In de nieuwe bevolkingsprognose gaan we uit van een levensverwachting van 83 jaar in 2040 voor mannen en 86,6 jaar voor vrouwen. In 2015 was de levensverwachting voor Amsterdamse mannen nog 79 jaar, en voor vrouwen 82,4 jaar.

1.3.3 Buitenlandse migratie: saldo neemt toe

Het buitenlands migratiesaldo, ofwel het aantal immigranten minus het aantal emigranten, is in de loop der jaren erg grillig. Voor Amsterdam zijn deze migratiestromen grotendeels afhankelijk van de werkgelegenheid voor internationale werknemers, de aanwezigheid van buitenlandse ondernemingen, de aanwezigheid van Engelstalige opleidingen binnen het hoger onderwijs en de beschikbaarheid van passende woonruimte.

Ook elders in het land is de vestiging van buitenlandse migranten afhankelijk van de werkgelegenheid. In de bevolkingsprognose van OIS wordt ervan uitgegaan dat het buitenlands migratiesaldo van Amsterdam ongeveer gelijk is aan tien procent van landelijk migratiesaldo. Dit percentage blijkt vooralsnog de meest robuuste voorspeller te zijn op de lange termijn. Het is mogelijk dat dit aandeel in de toekomst zal veranderen. De afgelopen jaren nam het migratiesaldo in Amsterdam toe. In 2014 was dat ruim 4.700; in 2015 ruim 8.200. De meerderheid van de immigranten die zich in de stad vestigen komt vanuit Europa en de Verenigde Staten. Daarnaast vestigen zich ook veel immigranten vanuit de BRIC-landen (met name India, China en Brazilië) in Amsterdam.

Figuur 6 Top 15 landen van waaruit buitenlandse migranten zich vestigen in Amsterdam, 2015, 2014 en 2000



bron: OIS

In de Kernprognose 2016-2060 verwacht het CBS dat het migratiesaldo in Nederland in 2016 het hoogste punt bereikt met 87.000. In 2017 is dat naar verwachting 76.000 en in 2018 nog 51.000. Verwacht wordt dat deze daling volgt uit een afname van de asielmigratie. Ten opzichte van de vorige prognose verwacht het CBS wel meer migranten met een ander migratiemotief, zoals

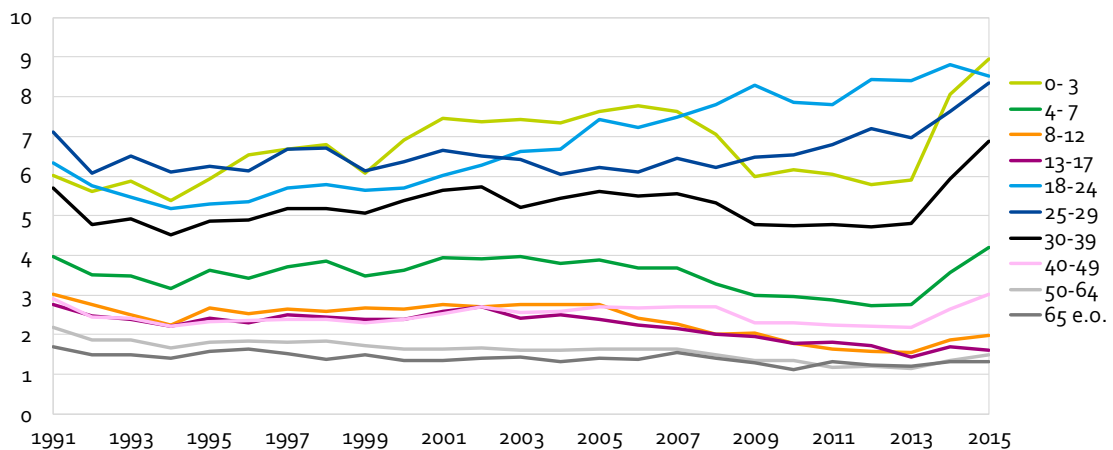
arbeids-, studie- en gezinsmigranten, en minder emigranten. Voor de lange termijn gaat het CBS uit van een migratiesaldo van ongeveer 16.000 per jaar.

Voor de Amsterdamse bevolkingsprognose leiden de verwachtingen van het CBS tot een hoog saldo in 2016 en 2017. Voor 2016 worden per saldo zo'n 9.000 migranten uit het buitenland verwacht, voor 2017 8.300 en in 2018 zijn dat er 5.600. Daarna zal het saldo afnemen tot 1.700 vanaf 2022.

1.3.4 Binnenlandse migratie: vertrek uit de stad neemt verder toe

Sinds 2014 is het binnenlands vertrek uit de stad toegenomen. In de periode 2005-2013 vertrokken jaarlijks nog zo'n 30.000 Amsterdammers naar een woonplaats elders in Nederland. In 2014, toen de woningmarkt weer aantrok, waren dat er in één klap 5.000 meer: ruim 35.000. In 2015 liep het vertrek verder op naar 39.000. De voorlopige cijfers over 2016 komen uit op een verdere toename tot 42.000 vertrekkende Amsterdammers. Het zijn vooral gezinnen met jonge kinderen die de stad verlaten. Onduidelijk is nog of de toename van het vertrek voortkomt uit de tijdelijke inhaal van uitgestelde verhuizingen tijdens de crisis, of een andere oorzaak heeft. In de prognose gaan we er van uit dat deze ontwikkeling in 2017 zal doorzetten en daarna licht afneemt.

Figuur 7 Vertrokken Amsterdammers naar een bestemming elders in Nederland, per leeftijdsgroep, 1991-2015, percentages

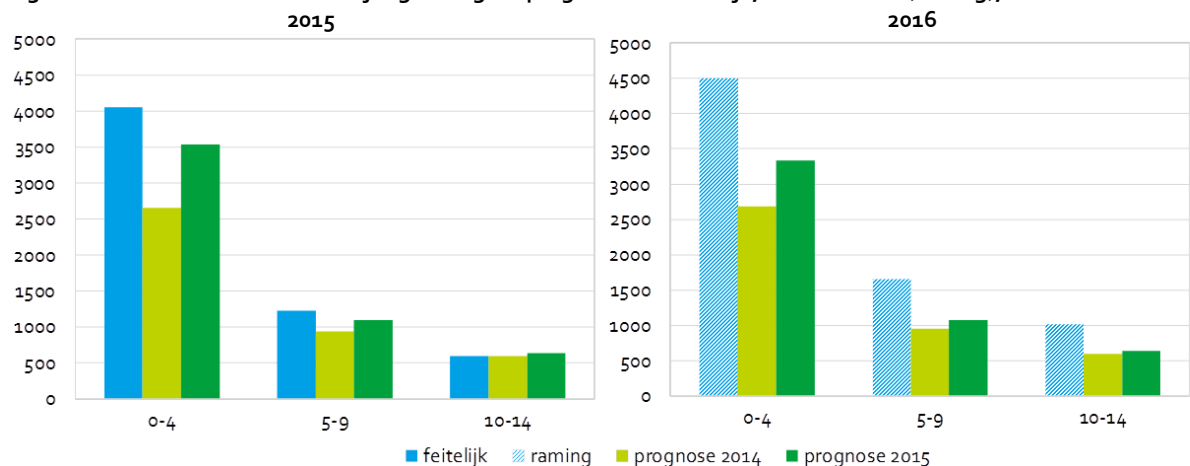


bron: OIS

In de vorige prognose is wel rekening gehouden met een verdere toename van het vertrek uit de stad, maar deze inschatting bleek te voorzichtig. Daarnaast werd in de vorige prognose nog te weinig rekening gehouden met het feit dat het vertrek vooral toenam onder jonge gezinnen (zie figuur 7). Zo lieten de vorige prognoses een onderschatting zien van het aantal vertrekkende kinderen tot en met 9 jaar (zie figuur 8). Om hier beter op te kunnen sturen is sinds kort het prognosemodel uitgebreid met de mogelijkheid om verwachtingen over vestiging en vertrek per leeftijd afzonderlijk door te rekenen. Voorheen werd het toekomstige vertrek per leeftijd berekend op basis van de gemiddelde leeftijdsspecifieke vertrekans van de afgelopen vijf jaar.

In de nieuwe prognose zijn de vertrekkansen bijgesteld waar dat nodig was. Dat is gebeurd aan de hand van voorlopige vertrekcijfers tot eind november 2016. Voor elke leeftijdsgroep zijn de vertrekkansen zodanig bijgesteld, dat de aantallen overeen komen met de raming die op basis van de voorlopige cijfers is gemaakt. Zo komt de leeftijdsverdeling van het binnenlands vertrek in 2016 overeen met de raming. Voor latere jaren is de bijsturing afgebouwd, zodat het model weer de gemiddelde kansen van de laatste vijf jaar overneemt. De definitieve cijfers van het aantal vertrekkende Amsterdammers in 2016 komen in de loop van april 2017 beschikbaar.

Figuur 8 Binnenlands vertrek 0-14-jarigen volgens prognoses en feitelijk, 2015 en 2016 (raming), absoluut



bron: OIS

1.3.5 Woningvoorraad neemt verder toe

In de nieuwe prognose is rekening gehouden met de bouw van meer nieuwe woningen dan in de prognose van 2015. Volgens de prognose van 2015 zouden er in de periode 2017-2040 53.200 extra woningen bijkomen; volgens de huidige prognose zijn dat er 81.700 meer. De verwachte toename van het aantal woningen in de stad ligt volgens de nieuwe prognose boven de ambitie die in de [Structuurvisie Amsterdam 2010-2040](#) is opgenomen. Bij de inschatting van het aantal nieuwe woningen per jaar gebruiken we naast de ambitie uit de structuurvisie ook die uit [Koers2025](#). Beide visies zijn door de Amsterdamse gemeenteraad vastgesteld.

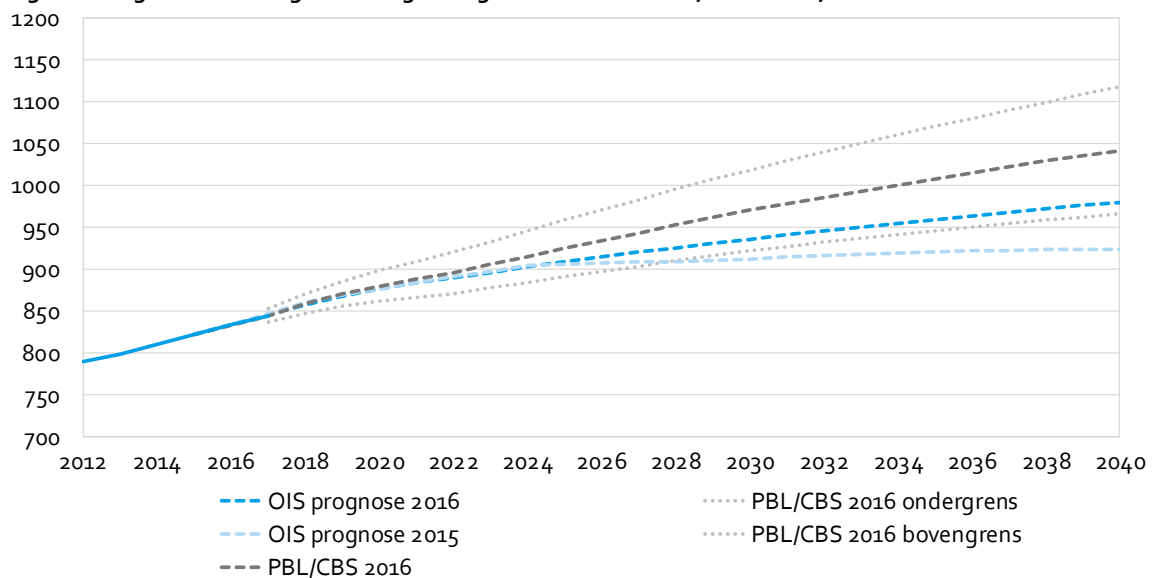
In de nieuwe prognose worden tot 2027 jaarlijks gemiddeld 4.500 nieuwe woningen verwacht. In de vorige prognose gingen we uit van jaarlijks 3.600 woningen. Voor de periode 2027-2036 verwachten we gemiddeld 2.900 nieuwe woningen per jaar. In de vorige prognose waren dat er 1300. Net als in voorgaande prognoses wordt verondersteld dat vanaf 2035, wanneer de groei van het aantal huishoudens in Nederland langzaam zal afvlakken ([CBS prognose 2016](#)), het draagvlak om te bouwen zal afnemen. Het verwachte aantal nieuwe woningen per jaar wordt afgebouwd naar 1.600 woningen vanaf 2039. In de vorige prognose lag dat aantal veel lager: 900 woningen.

Het aantal nieuwe woningen dat er gebouwd gaat worden en de manier waarop deze woningen bewoond zullen worden hebben veel invloed op de prognose uitkomst. In de prognose wordt voor alle nieuwe woningen in een gebied ingeschat hoe hoog de gemiddelde woningbezetting zal zijn.

Die inschatting is sterk afhankelijk van het type woning en het woonmilieu. Als nieuwe woningen plaats bieden voor (grotere) gezinnen of gezinsvorming, zal de gemiddelde woningbezetting hoger zijn en komt de prognose hoger uit dan wanneer er in de nieuwe woningen niet meer ruimte is dan voor één persoon.

Hoe groot het effect kan zijn als er verschillende veronderstellingen worden gedaan over de gemiddelde woningbezetting, laat de prognose van de Amsterdamse bevolking door CBS en PBL van september 2016 zien. In Figuur 9 zijn de uitkomsten weergegeven van zowel de OIS prognose als de CBS/PBL prognose. De prognose van CBS/PBL komt veel hoger uit dan die van OIS, ondanks het feit dat de verwachte woningvoorraad in beide prognoses ongeveer gelijk is. De verschillen komen grotendeels voort uit verschillende aannames over de toekomstige ontwikkeling van de gemiddelde woningbezetting. OIS gaat uit van een daling⁵, terwijl CBS/PBL een stijging voorzien. De figuur laat ook zien dat de nieuwe OIS prognose net boven de ondergrens ligt van de door het CBS en PBL verwachte groei.

Figuur 9 Prognose bevolking en woningen volgens OIS en CBS/PBL, 2016-2040, absoluut



bron: OIS

1.3.6 Veronderstellingen over inwoning en leegstand

Niet alle Amsterdamse huishoudens hebben een eigen woning; ze kunnen ook inwonen bij een ander huishouden. In de prognose houden we rekening met de inwoning, ofwel het aantal huishoudens per bewoond adres. De inwoning is mede afhankelijk van de ruimte op de woningmarkt. Bij een krappe woningmarkt is de inwoning hoog; bij een ruime markt is deze laag.

In de prognose is verondersteld dat de inwoning nog hoog is zo lang het buitenlands migratiesaldo hoog is. Daarna is de verwachting dat, mede als gevolg van de verhoogde woningbouwproductie, de inwoning zal afnemen. Een groot aantal huishoudens dat nu nog een

⁵ Zie de toelichting hierover in paragraaf 1.3.6

woning deelt, zal dan een eigen woning betrekken. Daarnaast verwachten we dat de inwoning afneemt doordat veel nieuwe woningen zeer klein zijn; het gaat vaak om studio's die zich niet lenen voor inwoning van meerdere huishoudens. Deze verwachting leidt ertoe dat de gemiddelde woningbezetting daalt en dat de bevolkingsgroei afzwakt, terwijl de woningvoorraad nog toeneemt.

In de bevolkingsprognose voor Amsterdam houden we ook rekening met de leegstand van woningen en met de bewoning van panden die niet als woning geregistreerd staan. Hiertoe wordt in het prognosemodel gebruik gemaakt van bewoonde adressen en niet van woningen bij het berekenen van het binnenlands migratiesaldo (zie paragraaf 1.1).

Het toekomstige aantal bewoonde adressen berekenen we aan de hand van een vermenigvuldigingsfactor; de zogeheten bewoningsfactor. Deze factor geeft de verhouding weer tussen het aantal bewoonde adressen en het aantal woningen. Hoe hoger de factor, hoe beter de ruimte in de stad wordt benut. In Amsterdam zijn er al decennialang meer woningen dan bewoonde adressen. Sinds 2006 neemt de bewoningsfactor toe. De leegstand van woningen daalde en de bewoning van niet-woningen nam toe. Verwacht wordt dat deze ontwikkeling nog zal voortduren: de mogelijkheden om in Amsterdam te kunnen wonen zullen steeds beter worden benut.

1.4 Wijkprognose

OIS maakt jaarlijks een bevolkingsprognose op wijkniveau. In deze prognose wordt gebruik gemaakt van een verdeelmodel: de bevolkingsgroei die op stadsniveau wordt verwacht, wordt over de verschillende wijken in de stad verdeeld. Deze verdeling is grotendeels afhankelijk van de nieuwbouw van woningen. Op plekken waar veel woningbouw plaatsvindt, is ruimte voor groei.

In de wijkprognose wordt aan nieuwe woningen een leeftijdsprofiel toegekend. Daarin wordt de gemiddelde woningbezetting van de nieuwe woningen en de leeftijdsverdeling van de nieuwe bewoners vastgelegd. Hiervoor is keuze uit zeven verschillende profielen: van gemiddeld stedelijk tot een studentenprofiel tot zeer kinderrijk.

Daarnaast kan in de wijkprognose gevarieerd worden met het vruchtbaarheidscijfer. Zonder bijsturing wordt het aantal geboorten per wijk berekend aan de hand van het gemiddelde vruchtbaarheidscijfer voor de hele stad. Als de nieuwe woningen in een wijk vooral stellen of jonge gezinnen zullen trekken en weinig andere huishoudens, dan is bijsturen noodzakelijk. In dat geval is het plausibel dat het vruchtbaarheidscijfer (tijdelijk) hoger zal zijn dan het stadsgemiddelde, en zal de bouw van extra woningen gevolgd worden door extra geboorten.

In de stadsprognose wordt berekend hoeveel Amsterdammers er jaarlijks de stad in en uit zullen verhuizen. Dat gebeurt aan de hand van de leeftijdsspecifieke verhuiskansen uit het verleden. De vestigers en vertrekkers worden in de wijkprognose over de wijken verdeeld. Ook dit gebeurt aan de hand van leeftijdsspecifieke kansen, maar dan op wijkniveau. Een aantal wijken in Amsterdam is zo nieuw dat er nog te weinig historische cijfers zijn om de verhuiskansen op te

baseren. Voor deze wijken worden de leeftijdsspecifieke verhuiskansen overgenomen vanuit een andere, vergelijkbare, wijk.

Om te kunnen sturen op de toekomstige gemiddelde woningbezetting en vruchtbaarheid, wordt elk jaar per wijk bekeken wanneer er nieuwe woningen worden opgeleverd. Dit gebeurt in de woningraming die door OIS wordt opgesteld. Hierin wordt in eerste instantie geraamd hoeveel woningen er jaarlijks bijkomen in de stad. Deze aantallen worden vastgesteld in overleg met de afdelingen Ruimte en Duurzaamheid en Grond en Ontwikkeling binnen de gemeente. Vervolgens wordt gekeken in het planaanbod volgens het basisbestand woningbouwlocaties, dat wordt bijgehouden door Grond en Ontwikkeling. Hierin worden alle bouwplannen en de voortgang daarvan bijgehouden, van het verlenen van de bouwvergunning tot het gereedkomen van het project. Wanneer het aantal toevoegingen op basis van het planaanbod in een bepaald jaar hoger is dan het door OIS geraamde aantal, worden woningbouwplannen doorgeschoven naar de langere termijn.

Voor het doorschuiven van projecten wordt gewerkt met een prioritering. Plannen die zich in de beginfase van de cyclus bevinden, krijgen daarbij een lagere prioritering dan bouwplannen die al in een verder gevorderd stadium zijn. Projecten waarvan het opleveringsjaar vast staat worden niet meegenomen in de doorschuifmethode maar krijgen het opleveringsjaar dat in de planning is opgenomen.

Bouw- en sloopplannen voor woningen met een leeftijdsspecifieke doelgroep, zoals studenten en ouderen, worden in de buurtprognose apart gehouden. Deze woningen tellen niet mee in de doorberekening van de kansen op geboorte, sterfte, vestiging en vertrek, omdat verondersteld wordt dat de populatie in deze woningen stabiel blijft qua omvang en gemiddelde leeftijd. De woningbouwplannen uit het basisbestand zijn te raadplegen via [deze kaart](#). De opleveringsjaren die hierop te zien zijn, kunnen afwijken van de opleveringsjaren die OIS hanteert in de woningraming.

1.5 Veronderstellingen en resultaten

In eerste instantie is gecontroleerd of de leeftijdsprofielen die voor de invulling van nieuwe woningen worden gebruikt, moesten worden aangepast. De gebruikte profielen zijn niet aangepast ten opzichte van vorige prognose.

Vervolgens is het vruchtbaarheidscijfer aangepast voor wijken waar veel nieuwe woningen worden verwacht. Per wijk is de ontwikkeling van het vruchtbaarheidscijfer in de afgelopen vijf jaar in beeld gebracht. Dit cijfer is naar boven bijgesteld in de eerste jaren waarna er nieuwe woningen worden verwacht.

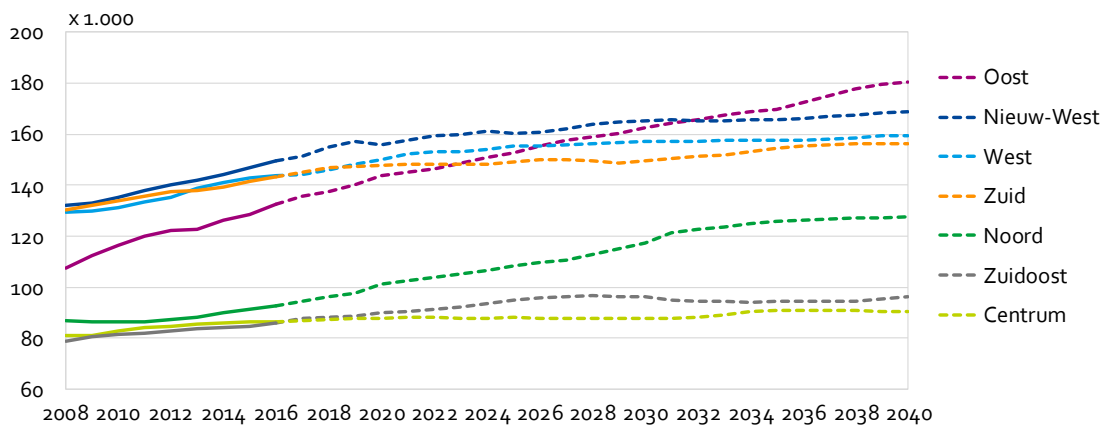
Tot slot is bekeken voor welke wijken het nodig was om verhuiskansen van een andere wijk over te nemen. In de vorige prognoses werd voor de wijken in IJburg nog gebruik gemaakt van de verhuismutaties van een andere gezinswijk: Middelveldsche Akerpolder (F84) in Nieuw-West. Dit was nodig omdat IJburg nog een te korte migratiehistorie had. Door het overnemen van de verhuiskansen konden voor IJburg voor de langere termijn toch bepaalde

levensloopverhuizingen worden doorgerekend, die nog niet in de eigen historie waren voorgekomen. In de nieuwe prognose is voor het eerst gebruik gemaakt van de migratiecijfers van IJburg zelf.

De uitkomsten van de wijkprognose worden hieronder besproken voor zowel de stadsdelen als een aantal veranderende wijken. Tussen 2016 en 2040 neemt het aantal inwoners in de stad met bijna 145.000 toe. Die toename zien we vooral terug in Oost, waar het inwonertal toeneemt van 132.000 inwoners in 2016 tot 180.000 in 2040 (+48.000) en Noord (van ruim 94.000 in 2016 tot bijna 128.000 in 2040 +35.000). Daarnaast neemt het inwonertal ook in Nieuw-West (+20.000) en West (+15.000) sterk toe. In Centrum groeit het aantal inwoners tot 2040 met 4.200, in Zuid met 13.000 en in Zuidoost met 10.000. Relatief gezien is de groei het sterkst in Noord (+37 procent), maar in Oost is de groei bijna even sterk (+36 procent).

De toename van het inwonertal Oost en Noord heeft vooral te maken met de bouw van nieuwe woningen in deze delen van de stad. In Oost gaat het om bijna 14.000 woningen extra tot 2040; in Noord om ruim 18.000 woningen. In Nieuw-West worden tot 2040 ruim 12.000 nieuwe woningen verwacht, in West zijn dat er 9.700. In Centrum stijgt het aantal woningen met 3.900, in Zuid met 7.800 en in Zuidoost met 5.800. Daarnaast verwachten we in 2040 nog 5.600 woningen met een onbekende bestemming. Dit zijn de studentencontainers van de Wenkebachweg, de Spinozacampanus en overige locaties in de stad die volgens de beleidsplannen slechts tijdelijk op deze locaties zullen blijven. We verwachten echter dat deze woningen niet gesloopt gaan worden, maar elders opnieuw worden gebruikt.

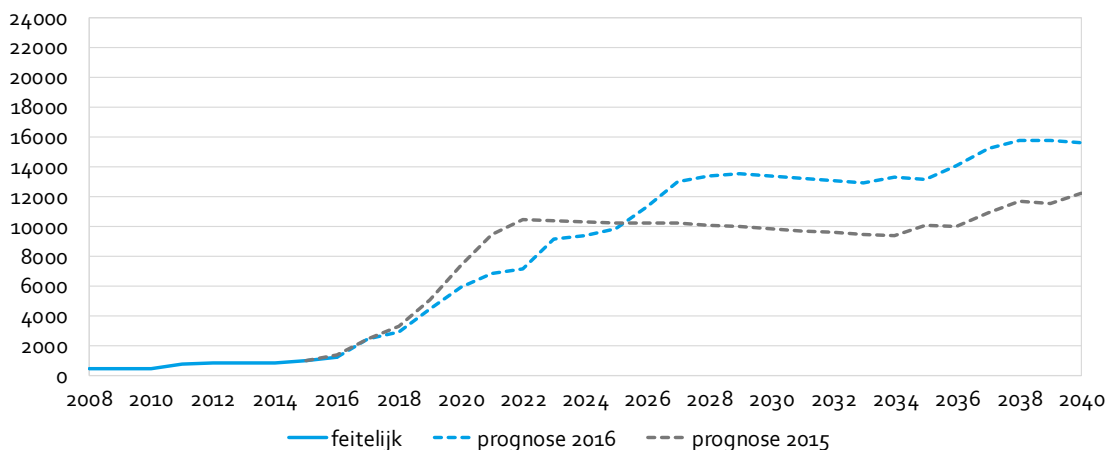
Figuur 10 Bevolking naar stadsdelen, 2010-2040, OIS prognose 2016



bron: OIS bevolkingsprognose 2016

In de wijk Zeeburgereiland/Nieuwe Diep (M34) in Oost neemt het inwonertal sterk toe: van 1.204 in 2016 tot 15.600 in 2040. Naar verwachting stijgt het aantal woningen in de wijk van 622 in 2016 tot ruim 7.800 in 2040. De bevolkingsgroei komt hoger uit dan in de vorige prognose (12.000 inwoners in 2040), toen we uit gingen van 6.200 woningen. Wel komt in de huidige prognose het aantal woningen lager uit in de jaren 2020-2024, waardoor de bevolking minder hard groeit dan in de prognose van 2015 verwacht werd. In de prognose van 2015 verwachtten we de meeste nieuwe woningen tot 2021 en daarna nauwelijks. In de nieuwe woningraming verwachten we nog tot 2028 nieuwe woningen.

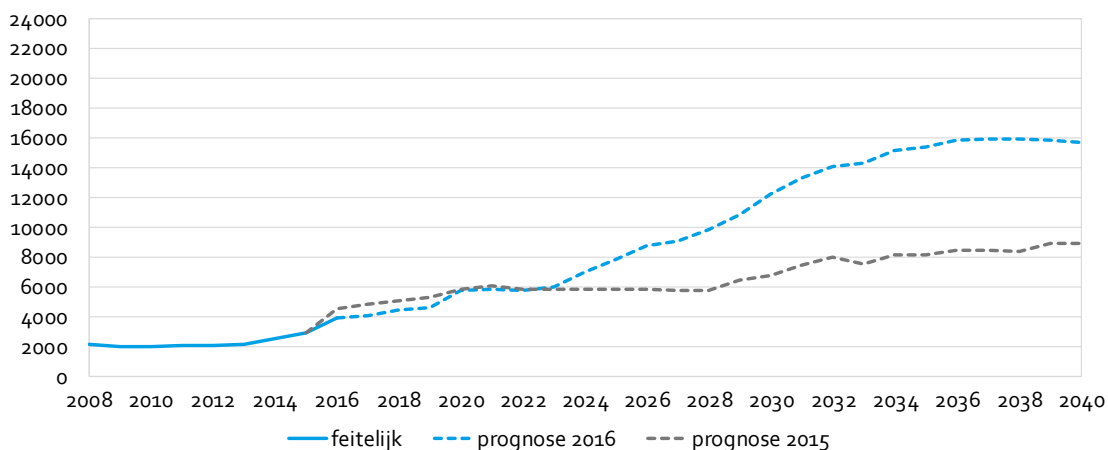
Figuur 11 Bevolking Zeeburgereiland/ Nieuwe Diep (M34) volgens huidige en vorige prognose, aantallen



bron: OIS

Ook in de wijk Omval/Overamstel (M58) wordt een sterke groei verwacht. In de huidige prognose verwachten we dat het inwonertal toeneemt van 3.900 in 2016 tot bijna 16.000 in 2040. In de vorige prognose waren dat er veel minder: 9.000 inwoners in 2040. De verschillen tussen de huidige en de vorige prognose hebben vooral te maken met een hogere woningbouwprogrammering: in 2025 zijn er al ruim 1.100 woningen meer dan in de vorige prognose. In 2040 zijn dat er 3.200 meer: dan worden in Omval/Overamstel 7.400 woningen verwacht. In 2016 waren dat er nog 2.937. In de periode 2016-2020 komt de huidige prognose lager uit. Voor deze periode we iets minder woningen dan in de vorige prognose.

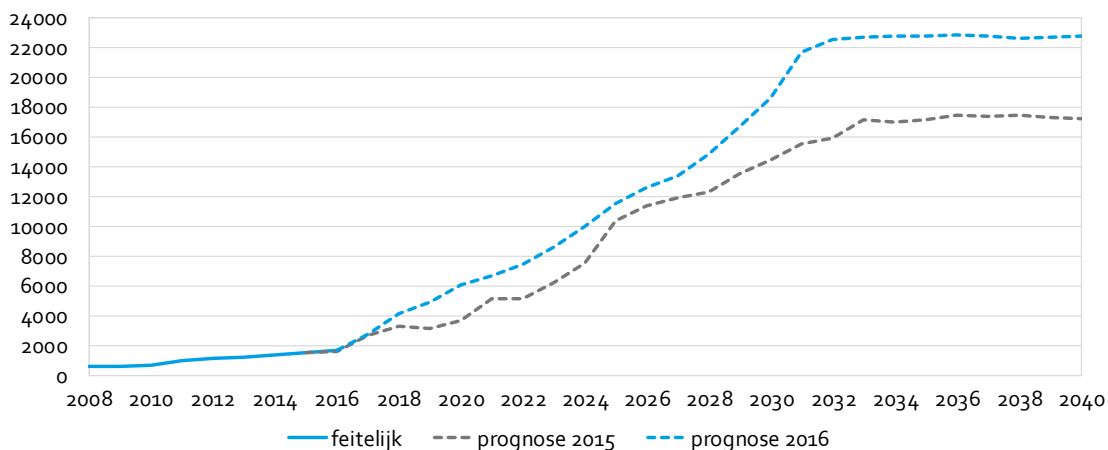
Figuur 12 Bevolking Omval/Overamstel (M58) volgens huidige en vorige prognose, aantallen



bron: OIS

In de wijk Noordelijke IJ-oever-West (N71) wordt nog volop gebouwd, met name rond Overhoeks en Buiksloterham. Volgens de huidige prognose komt het inwonertal in 2040 uit op ruim 22.800; volgens de vorige prognose was dat 17.200. In 2016 bestond de wijk uit 1.692 inwoners. De hogere inschatting heeft vooral te maken met de naar boven bijgestelde woningraming. Zo komt de voorraad in 2040 uit op 11.400 woningen; in de vorige prognose werd rekening gehouden met een voorraad van 8.900 woningen.

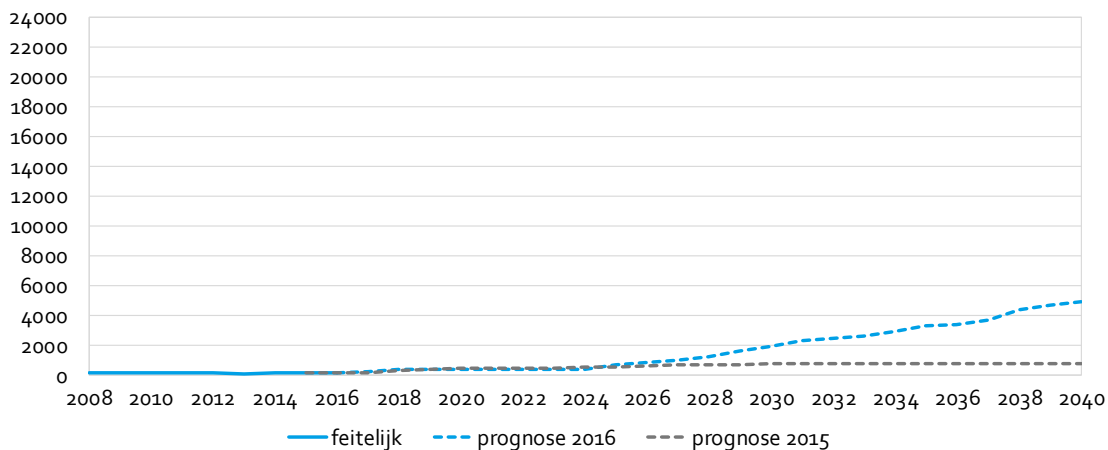
Figuur 13 Bevolking Noordelijke IJ-oevers-West (N71) volgens huidige en vorige prognose, aantallen



bron: OIS

Aan de andere zijde van het Noordhollandsch kanaal ligt de wijk Noordelijke IJ-oevers-Oost. Hier gaan veel extra woningen gebouwd worden in het Hamerstraatgebied, waar zich nu nog vooral bedrijven bevinden. De wijk zal hierdoor een groot aantal nieuwe bewoners krijgen. Naar verwachting wonen hier in 2040 uit ruim 4.900 mensen. Bij het opstellen van de vorige prognose waren de plannen voor het Hamerstraatgebied nog nauwelijks ingevuld en gingen we uit van 720 inwoners in 2040. In 2016 woonden hier 164 mensen. Het aantal woningen dat we verwachten in 2040 bedraagt hier 2.300; in de vorige raming werd rekening gehouden met 380 woningen.

Figuur 14 Bevolking Noordelijke IJ-oevers-Oost (N72) volgens huidige en vorige prognose, aantallen

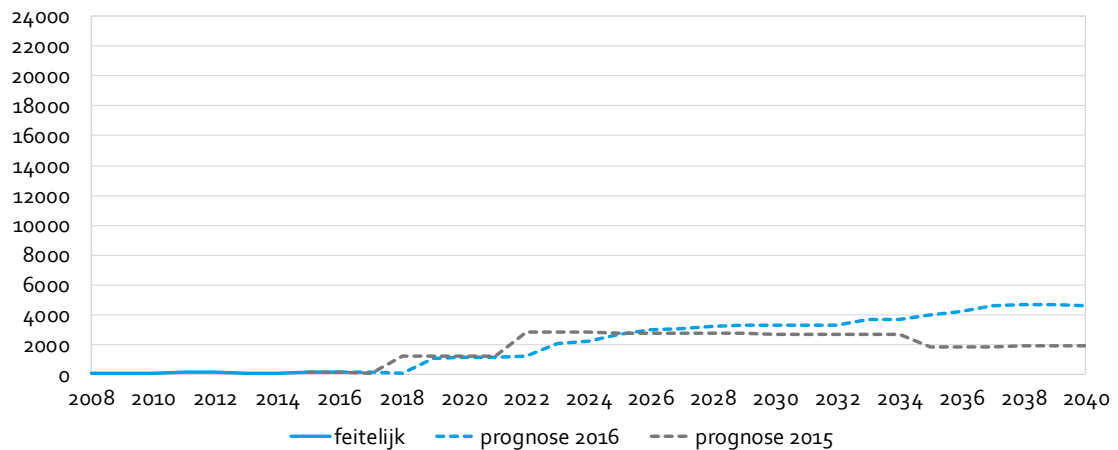


bron: OIS

Rondom station Sloterdijk worden ook nieuwe woningen gepland. Deze woningen behoren straks tot de wijk 'Bedrijventerrein Sloterdijk' (F11). In 2016 woonden er in deze wijk 106 mensen. In de prognose verwachten we dat dat er in 2040 ruim 4.600 zijn. Dat is fors meer dan volgens de vorige prognose; toen verwachtten we zo'n 1.900 inwoners. Ook hier is de aangepaste woningbouwprogrammering reden geweest de prognose bij te stellen. Tijdens het opstellen van de vorige prognose verwachtten we 830 woningen in 2040. In de huidige prognose zijn dat er 2.000. In de vorige prognose werd daarnaast ook rekening gehouden met een daling

van het inwonertal als gevolg van sloop. In de huidige prognose is daar geen sprake van. In 2018 en in 2022 ligt het inwonertal volgens de huidige prognose lager dan volgens de prognose van 2015. De oorzaak hiervan is de actualisatie van het woningbouwprogramma: zo verwachtten we in de vorige prognose ruim 500 woningen in 2018 en bijna 1.200 in 2022. Volgens de huidige prognose gaat het om minder woningen: 42 in 2018 en 550 in 2022.

Figuur 15 Bevolking Bedrijventerrein Sloterdijk (F11) volgens huidige en vorige prognose, aantallen



bron: OIS

Meer informatie:

Voor meer informatie over de bevolkingsprognose kunt u contact opnemen met Annika Smits: a.smits@amsterdam.nl.

Voor meer informatie over de woningraming kunt u contact opnemen met Manilde van der Oord: m.van.der.oord@amsterdam.nl.

Literatuur

Beer, J.A.A. de (2012). Crisis in de economie, crisis in relatie- en gezinsvorming? *Bevolkingstrends 12-11-2012*, [\[link\]](#).

Stoeldraijer, L., Duin, C. Van & Huisman, C. (2016). Kernprognose 2016-2060: 18 miljoen inwoners in 2034 voorzien. *Bevolkingstrends 16-12-2016*, [\[link\]](#).

Gemeente Amsterdam (2011). *Structuurvisie Amsterdam 2040. Economisch sterk en duurzaam*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening, [\[link\]](#).

Gemeente Amsterdam (2016). *Koers2025. Ruimte voor de stad*. Versie april 2016, [\[link\]](#).

Smits, A. (2016) *Beschrijving Bevolkingsprognose 2015 OIS*. Versie 14 maart 2016, [\[link\]](#).